

Pengekasse bør ikke samtidig være Seddeludstedelseskasse. Jeg mener ligesom da, at der er gode historiske Grunde fra vor egen Historie i forrige Aarhundrede og fra Samtidens Historie udenom os, der giver mig Ret deri; jeg mener ogsaa, at der, for saa vidt angaar Guldbeholdningen, er internationale Grunde derfor, der let kunde paavises, men som det ikke er rigtigt at brede sig over. Og jeg synes, det er værd at advare imod, at det Ord Monopol, Seddeludstedelsesmonopol, som undertiden udkaastes til Fordel for, at Nationalbankens Seddeludstedelsesvirksomhed skal inddrages under Staten, slynges ud paa den Maade.

Man kan være en meget bestemt Tilhænger af, at faktiske og retlige Monopoler skal inddrages, naar der er Grund til det, og dog mene, at der er ganske overvejende Hensyn, der medfører, at Seddeludstedelsen, hvad enten den er funderet paa Guld og andre Værdier eller ikke funderet, ikke bør være i Statsledelsens Hænder. Hvad der derimod er væsentligt og vigtigt, er, at Seddeludstedelsen benyttes samfundsmæssigt, og at den er under det offentliges Kontrol.

Det er en pudsig Ejendommelighed, at i to Sager lige efter hinanden, som mit Parti har overladt mig at varetage, bliver det næsten Ord for Ord det samme, som kommer til at betegne mit Standpunkt: Fortsættelse af Privatdrift, men under Samfundskontrol, saaledes at man er sikker paa, at den private Drift bliver samfundsmæssig. Ja, jeg kan næsten ordret gentage det samme, som jeg sagde i Gaar om Telefonconcessionerne, i Dag, hvor jeg taler om Nationalbankens Oktroj. Det er derimod ikke nogen Tilfældighed, at Standpunktet er det samme. Det beror nemlig paa, at Lovgivningsvirksomhed vel bør øves ud fra principielle Standpunkter, Udgangspunkter, men ikke saaledes, at Princippet bliver lagt som en Spændetrøje udenom det levende Liv, saaledes at man snører det sammen i Stedet for at give det Lejlighed til Udfoldelse. Jeg fastholder det berettigede i principielt at mene, at Seddeludstedelsen er en offentlig Interesse og skal øves samfundsmæssigt, men samtidig at erkende, at det vigtige ikke er, at den inddrages, saaledes at Udstedelsen sker direkte af Statsmagten, af Statsledelsen, men at det vigtige er, at den kommer under en kraftig Kontrol med Hensyn til, at den øves samfundsmæssigt.

Ved Siden heraf bliver en hel Del Spørgsmaal, som kan synes at have stor

Betydning, forholdsvis smaa. Men jeg vil straks sige, at der er et Spørgsmaal, som ikke bliver lille, og hvor jeg kun med den største Beklagelse giver Afkald paa Garantien, og det er med Hensyn til Likviditeten af de Værdier, hvorpaa Seddeludstedelsen beror. Jeg indrømmer fuldstændig, at Likviditeten, Letheden ved Realisationen, baade i ordinære og maaske endnu mere i ekstraordinære Tider er et Hensyn, der bør stilles paa Højde med Sikkerheden af de Værdier, hvorpaa Sedlerne funderes, og jeg er villig til, saaledes som det ærede Medlem fra Æbeltoft (N. Neergaard) ønskede det, at medvirke til, at en hyppig, regnskabsmæssig Regulering efter Kurserne af alle Værdier sker, skønt dette jo mere er en korrekt Opstilling for Oplysnings Skyld, derunder Oplysning om Likviditeten, end det er en Forøgelse af Likviditeten, men paa den anden Side maa jeg erkende, at jeg mener, man maa være villig til, om end med et Suk, hvor Omsætningen kræver Elasticitet i Seddeludstedelsen, at lade Sikkerheden gaa i første Række, og hvis det ikke er muligt at faa baade Sikkerhed og Likviditet, saa at lade Likviditeten gaa i Baggrunden. Den danske Rigsdag er i saa Henseende gaaet i Spidsen straks efter Krigens Udbrud ved at standse Forpligtelsen til Sedlers Indløsning med Guld; hvad der skete ved Forandringen af Oktrojen i 1915, var kun en Fortsættelse deraf, og jeg mener ikke, at vi nu kan vende om fra den Vej. Men jeg erkender, at paa dette Punkt er det med Beklagelse, at jeg udtaler mig saadan.

Derimod er for mig Spørgsmaalet om Udbyttet for Nationalbanken af Seddeludstedelsen i og for sig et underordnet Spørgsmaal. Det er ganske givet, at Bettingelserne bør være saadanne, at man er sikret imod, at en overdreven Seddeludstedelse kan finde Sted under Hensyn til den Gevinst, som dette rentefri Laan jo er. Det skal der være Kontrol med, og den skal være skarp. Men naar i øvrigt Seddeludstedelsen er samfundsmæssig, drives under Hensyn til Omsætningen, bliver gjort anvendelig med Ligelighed mellem alle de Erhverv og de produktive Virksomheder, som kan gøre Krav derpaa, og for hvis Skyld den skal benyttes, naar alt dette finder Sted, er det efter min Mening ikke et vigtigt Spørgsmaal, om det kommercielle Udbytte deraf kommer til at repræsentere nogle faa Procent mere eller mindre for en Aktionærgruppe. Jeg vil ikke gerne ind paa et Spørgsmaal om Æn-